

Konkoly Sándor

A Mohácsi-sziget középkori települései

A vízrendezések előtti Mohácsi-szigetet vad, mocsarakkal és morotvakkal teli „senkiföldjeként”, kiterjedt erdőségekkel és nádasokkal benőtt, nehezen járható és lakható területként ismerjük. Történeti forrásainkban gyakran köszön vissza ez a kép, amint évszázadokon át menedékkül szolgált a történelem viharai elől ártérbe menekülő lakosságnak. Középkori okleveleink azonban némiképp árnyalják e képet, a sziget területén utakat, falvakat, sőt erősségeket is említene, a jobb- és balparti települések közt átkelőhelyeket találunk. A sziget elnevezésének hiánya azt sejteti, hogy egységes, Duna-ágakkal határolt szárazulatról akkoriban még nem beszélhetünk, inkább egy folyó- és állóvizekkel sűrűn szabdalta tájról, amely átmenetet képez a markánsabb dunántúli és az erősen erodált alföldi magaspartok között. Kora újkori forrásaink már kőtemplomos falvakról és olyan kiépített, jól karbantartott közlekedési pályákról adnak hírt, amelyek nagyobb hadseregek vonulását és táborozását is lehetővé tették a szigeten. Kutatómunkámban a késő középkori okmányokban nevesített, mára nyom nélkül elpusztult települések azonosítására és térbeli lehatárolására teszek kísérletet. A terepi munkálatokat dűlőnévkutatások eredményei, régészeti célú légifotók, valamint kataszteri és tematikus térképek segítették, a felszínről szórványleletek kerültek begyűjtésre. Az eddig rendelkezésünkre álló adatok szerint több mint egy tucat kisebb-nagyobb település létezett az egykori Mohácsi-sziget területén, amelyek többsége a magasabb térszint képviselő Szekcsői-szigetrészben lokalizálható. Előadásomban az interdiszciplináris megközelítésben végzett kutatómunka folyamatát és legújabb eredményeit ismertetem.

Kopunovic Dávid

Ismeretelméleti párhuzamok – Mannheim Károly tudásszociológiai hatásának rekonstrukciója Pierre Bourdieu munkásságában

Előadásomban Mannheim Károly és Pierre Bourdieu (tudás)szociológiai elméleteinek kapcsolatát vizsgálom, különös tekintettel a tudás társadalmi meghatározottságával, a reflexivitással és a hatalom elemzésével kapcsolatban. Bár Bourdieu ritkán hivatkozik Mannheimre közvetlenül, jelentős tematikus és koncepcionális párhuzamok fedezhetők fel a két szerző esetében, különösen a generációs elemzés és a tudás társadalmi meghatározottsága esetében. Az előadás során összehasonlítom Mannheim tudásszociológiáját Bourdieu habitus, mező és szimbolikus tőke koncepciójával. Célkitűzésem feltárni, hogyan egészíti ki Bourdieu az elméletet a gyakorlatorientált, empirikus elemzéssel, valamint a

hatalom és szimbolikus erő dinamikájának vizsgálatával. A kutatás tudománytörténeti, valamint metodológiai és episztemológiai változásokat is feltérképez, és új irányokat javasol a mannheimi tudásszociológiai elemzés és a bourdieui szociológia integrált alkalmazására.

Kovács Ákos

Érzékeny és specifikus SNP detektálás molekuláris biológiai módszerek újszerű kombinációjával

Az egynukleotid polimorfizmusok (SNP-k) kimutatása napjainkban egy megoldott problémának tűnik. Számos módszer kínál pontos mutáció meghatározást: különböző szekvenálási módszerek, allél specifikus -PCR, -qPCR és digitális PCR módszerek. Ugyanakkor vannak olyan problémák, amelyek költséghatékony megoldása nem, vagy csak igen körülményesen megoldható. Ilyen problémák a tumorokra jellemző SNP-k kimutatása folyadékbioszciálból, ahol a mutáns DNS aránya gyakran alacsony, illetve a GC gazdag szekvenciák vizsgálata, ahol az egyszerűbb módszerek specifitása nem kellőképpen magas.

Az elmúlt évek során kidolgoztunk egy olyan módszert, ami PCR-on és restrikciós emésztésen alapul, így egyszerűen és költséghatékonyan alkalmazható alap felszereltségű molekuláris biológiai laboratóriumokban. Módszerünk érzékenysége összevethető az új-generációs szekvenálási módszerekével.

Célpontként a telomeráz enzim két, tumorokban igen gyakran megjelenő pontmutációját használtuk, amelyet mind a mutációkat tartalmazó plazmid, sejtvonali, tumor szöveti és húgyhólyagrákos betegek vizeletéből izolált DNS mintákból sikerült kimutatni.

Kovács Benjamin, Hunyadi Attila, Mernyák Erzsébet

A flavonoidok szerepe a gyógyszerkutatásban

A növények használata a gyógyászatban több évezredes hagyományra nyúlik vissza. Számos sajátos vegyülettel rendelkeznek, melyek különféle biológiai hatásokat fejtenek ki. Az egyik ilyen vegyületcsalád a flavonoidok. Ezek a növényekben számos funkciót ellátó, polifenolos vegyületek. Lehetnek pigmentek a virágokban, termésekben, jelmolekulákként funkcionálhatnak, vagy a kórokozók elleni védelemben játszhatnak fontos szerepet. Mindemellett sokféle egészségmegőrző hatást is társítanak hozzájuk: erős antioxidánsok, gyulladásgátlók, tumorelles hatással is rendelkezhetnek, valamint képesek modulálni különféle folyamatokat a sejtben. Ezeken túl bizonyos enzimek (pl. xantin-oxidáz, ciklooxygenáz) inhibitoraiként is működhetnek. Mindezeknek köszönhetően ma már nélkülözhetetlenek a gyógyászatban és a kozmetikai iparban is.